

Alvdal Sau og Geit

Alvdal Bondelag og Alvdal Bonde- og småbrukarlag hadde felles møte lørdag 22. november 1947. Landbruksskolebestyrer Einar Nørstebø orienterte om saken. Alvdal Sau- og Geitagslag ble stifta og 28 medlemmer meldte seg inn på møtet. Møtet vedtok å endre antall styremedlemmer fra 5 til 7.

- Formann: Einar Nørstebø
- Kasserer: Lars O. Sevilhaug
- Sekretær: Eivind Kveberg
- Styremedlemmer:
 - John P. Brandvoll
 - Jørgen Dølhaug
 - Lars Holen
 - Mattias J. Streitlien

På et medlemsmøte med 50-60 deltakere på Storsteigen 22. januar 1948 hadde konsulent F. Loyt Johnsen foredrag om aktuelle arbeidsoppgaver for sau- og geitagslag. Han nevnte bl.a. skinnbehandling og skinnberedning, priser, omsetning og behandling av heimeysta ost, livdyromsetning, saugjeterskule mm. Lars O. Sevilhaug ble valgt til å representere laget på konstituerende møte i Hedmark Sau- og Geitagslag på Tolga 24. januar 1948.

I februar 1948 henstilte styret Alvdal Herredsstyre om å ta tak i manglende respekt av båndtvangen. Det ble diskutert å få til et register over alle bikkjer i bygda.

Årsmøte 12. februar 1949

- Formann: John P. Brandvoll
- Nestformann: Hallvard Eggset
- Kasserer: Lars O. Sevilhaug
- Sekretær: Lars Holen
- Styremedlemmer: Jørgen Dølhaug

I november 1949 bestemte styret seg for å bestille 20 eksemplarer av Småskrift nr. 2, «Lammesjukdommer og lammedaude» av veterinær Gustav Nærland. Laget hadde også bestilt 50 stk. av «Sau og Geit» nr. 4.

Laget slutta seg til tanken om sams ullomsetning. Ulla hadde hittil blitt levert til Rauma, Sandnes og Sevilla ullspinneri m.fl. Småfesja på Tynset var også viktig sak. Laget fikk melding fra fylkeslaget om at de var tildelt ei elektrisk klippemaskin for sau. NSG anmoda alle lokallaga om å skaffe ei dalagimre hver til krysningsforsøk med en innført merinovær i Sandefjord.

Årsmøte 3. desember 1949

- Formann: Hallvard Eggset
- Nestformann: Jo Gardar Sandmæl
- Kasserer: Olav Hårdnes
- Sekretær: Per Nybakk
- Styremedlemmer: M. J. Streitlien, John Tangen og Johan Strømsøyen

Nord-Østerdal Jakt og Fiskeforbund anmoda om å støtte henstilling til herredsstyret om å bevilge 5 kr i skuddpremie pr. fanga rødrev. Laget vedtok å kreve inn ei frivillig avgift på 15 øre pr sau og lam sluppet på beite. Storsteigen landbruksskole overtok dalagimra som var sendt til Sandefjord, for 250 kr.

Klippemaskina som laget hadde kjøpt, ble overdratt til Jo S. Kjølhaug til innkjøpspris mot at han i første rekke klipper til lagets medlemmer og ellers innen bygda.

Laget søkte om «Hodyrsjå» for sau og geit høsten 1949, men fikk ikke det. Det ble sendt et bygdekrav om å få det høsten 1950 i henhold til forutsetningen for at laget gikk med på sentralsjå på Tynset.

NSG fikk tillatelse til å importere 10 sjeviotværer fra Skottland i 1950. Alvdal SG søkte, men fikk avslag. Det ble tildelt 2 værer til Nord-Østerdal. Alvdal SG fikk leid den som var stasjonert på Sæter Saualsgard fra 11. desember og plasserte den på Storsteigen.

Det ble anskaffet 3 klippemaskiner til. Det kom varsel fra Hedmark Landbruksselskap om at Alvdal var tildelt statsfylkessjå høsten 1951.

Jo S. Kjølhaug ble godkjent som kontrollør for Sauekontroll-laget.

Årsmøte 9. desember 1950

- Formann: Hallvard Eggset
- Nestformann: Jo Gardar Sandmæl
- Kasserer: Olav Hårdnes
- Sekretær: Ola G. Hårdnes
- Styremedlemmer: Jo S. Kjølhaug, John Tangen og Johan Strømsøyen

I 1950 henstilte laget til Herredsstyret om å sette i stand utstillingsplassen på Grindegga. Statskonsulent Bell planla anlegget og herredsagronom Langen kostnadsberegna det til 1881 kr. Anlegget rommer ca. 400 sau og 70-80 geiter etter første utbygging. Utgiftene ble dekt av kommunen og laget var ansvarlig for det praktiske arbeidet.

Saukontroll-laget hadde for få sauer tilslutta til å få statstilskudd. Styret skulle derfor jobbe for å øke tilslutninga.

Etter landslagets rundskriv, ble lokallaga pålagt å bekjentgjøre at det var høve til å få ekstratildeling av kraftfôr for de som drev med livdyrsalg. Det var også høve til å få utlevert gratis snyltemiddel.

Årsmøte 25. november 1951

Det vart oppnevnt 10 grendemenn til å kreve inn kontingent.

- Formann: Hallvard Eggset
- Nestformann: Olav Hårdnes
- Kasserer: Jo Gardar Sandmæl
- Sekretær: Ola G. Hårdnes
- Styremedlemmer: Jo S, Kjølhaug, Ola P. Dølplass og Ola M. Tronsmoen

På møte i september 1952 ble vedtatt at Per Eggestad og Jo Gardar Sandmæl i samarbeid med landbrukslærer Einar Nørstebø skulle velge ut en god 2. premie dalavær som skulle kjøpes inn. En andel kosta kr. 10 og antall paringer var avhengig av antall andeler.

Årsmøte 6. desember 1952

Rovdyrspørsmålet var oppe til diskusjon. Det ble sagt at rovdyrpremien var høg nok og at det burde samarbeides med viltnemnda og andre som hadde interesse av å utrydde rev og andre rovdyr. Saken angående geitsæter på Småbakkan ble diskutert. Ola Tronsmoen og herredsagronom Birger Langen mente at det var all grunn til å prøve å få til drift.

- Formann: Hallvard Eggset
- Nestformann: Olav Hårdnes
- Kasserer: Jo Gardar Sandmæl
- Sekretær: Ola G. Hårdnes
- Styremedlemmer: Jo S, Kjølhaug, Ola P. Dølplass og Ola M. Tronsmoen

Det ble satt i gang innsamling av data til merkebok og kostnadsberegning av trykking. Ola O. Walråmoen bad laget gjøre noe med håndheving av handyrloven pga. tidligere kjeing. Framskritt i geitavlen var avhengig av at det ikke gikk bukker fritt på beite med geitene.

På styremøte i april i 1953 ble fangstpremie på ørn satt ned fra kr. 150 til kr. 75 fordi det hadde gått ut mye til formålet først på året.

Sommeren 1953 var prøveår for Småbakkan Geitsæter og det hadde stort sett gått bra.

Årsmøte 5. desember 1953

- Formann: Jo Gardar Sandmæl

- Nestformann: Fritjof Tronslien
- Kasserer: Gudmund Bakken
- Sekretær: Ola G. Hårdnes
- Styremedlemmer: Olav Hårdnes, Jo S. Kjølhaug og Håkon Follien

I 1954 vart det samla inn 1366 kr i frivillig rovdyravgift for 6830 beitedyr.. Det var rapport over 235 sauer som tapt på beite. Dette ble beregna til et tap på 18.800 kr for bygda etter en sats på kr. 80 pr. slaktelam. Laget betalte ut fangstpremie på 82 rever i 1954. Ullomsetninga kom i faste former ved at Nord-Østerdal Slakteri tok imot ulla. Fylkeslaget hadde avtale med Ola P. Flaten om at salgsull ble meldt inn til han. Geitsætra var ikke i drift denne sommeren fordi det ikke var mulig å skaffe budeie. Hihunden til laget har kun tatt 2 rever denne sesongen.

Årsmøte 18. desember 1954

Etter årsmøtesakene holdt Ola Tronsmoen foredrag om Kva ein kan gjera for å auke avdråtten i saufjøset.

- Formann: Jo Gardar Sandmæl
- Nestformann: Fritjof Tronslien
- Kasserer: Gudmund Bakken
- Sekretær: Ola G. Hårdnes
- Styremedlemmer: Jo S. Kjølhaug, Håkon Follien og Knut j. Hårdnes

På styremøte i januar 1955 ble diskutert innspill fra ikke-medlem om å arbeide for fellesbeite for bukker. Styret vedtok at de ikke skulle jobbe med saken i og med at vedkommende ikke var medlem i laget.

Søndag 6. februar 1955 arrangerte Alvdal Sau- og Geitagslag et godt besøkt fagmøte på Storsteigen Landbruksskole. Veterinær Erik A. Sæther fra Rennebu holdt foredrag som var bygd på egne erfaringer med fôringsforsøk på sau. Han hadde gjort oppsiktsvekkende erfaringer med sildemjøl sin virkning på drektighet. Landbruksdepartementets budsjettforslag for 1955/56 viste at det var fare for at Sæter Saualsgard på Kvikne kunne bli lagt ned. Styret sendte anmodning til nabolaga, fylkeslaget og nabofylkene Oppland og Sør-Trøndelag om felles protestskriv.

Styret bekjentgjorde at det ble satt opp buss til årsmøte i Norsk Sau og Geit på Tolga 26. mars 1955.

Småfesja skulle holdes i Alvdal 7. oktober 1955. Styret og grendemenn oppsøkte eiere av renrasa sau og kontrollerte geiter og delte ut innmeldingsskjema samt var behjelpelig med utfylling. Ivar Steihaug ble valgt som sekretær for å notere poeng under bedømminga.

Det vart kjøpt 1 spælværlam fra Gudmund Bakken som det skulle tippes levendevekt på i løpet av sjået. Den som kom nærmest, var vinner av lammet.

Det vart arrangert eksteriørtevling for sau og geit i samarbeid med Per O. Randmæl som var tevlingsleder i Alvdal Bondelag. Ivar Steihaug ble valgt som sekretær for å notere poeng under bedømminga. Medlemstalet i laget økte fra 248 til 275 i 1955.

Årsmøte 12. desember 1955

Kun 14 av de 275 medlemmene stilte på møtet. Saka om merkebok som vart henlagt pga. høge kosntnader, gjenopptas.

- Formann: Ola G. Hårdnes
- Nestformann: Ola L. Sevilhaug
- Kasserer: Jo S. Kjølhau
- Sekretær: Sverre Dalen
- Styremedlemmer: Knut J. Hårdnes, Morten Neslund og Ottar Sevilhaug

I februar 1956 vedtok styret å selge hihunden til Håkon Haug, Arneberg. Det ble arrangert fest på Plassen 24. mars 1956. Det skulle loddes ut spekekjøtt og geitost og billettprisen vart satt til kr. 2. Medlemstalet var på 293 hvorav 28 nye medlemmer og 11 i avgang.

Årsmelding 1958

- Formann: Gudmund Bakken
- Nestformann: Lars Engetrøen
- Kasserer: Knut j. Hårdnes
- Sekretær: Sigmund Steien
- Styremedlemmer: Jo S. Kjølhau, Eilif Smedplass og Einar I. Vangen

Årsmøte 18. januar 1959

Det møtte 20 medlemmer i Ljosheim. Mattias J. Streitlien redegjorde for arbeidet med merkeboka. Boka var til salgs for 4 kr. Vart det solgt 340 bøker av et opplag på 420, ville utgiftene være dekket. Fangstpremie var utbetalt på 140 rever og en ørn.

- Formann: Gudmund Bakken
- Nestformann: Morten Neslund
- Kasserer: Odd Kveberg
- Sekretær: Lars Engetrøen
- Styremedlemmer: Knut J. Hårdnes, Ottar Sevilhaug og Gurin Nymoen

Lørdag 25. april 1959 var det fagkveld i Ljosheim med konsulent Einar Fjeld som tok for seg hvordan man kan unngå tap i sauefjøsset.

På styremøte 19/8-59 ble det vedtatt at Jo Gardar Sandmæl og Ottar Sevilhaug skulle delta på klippekurs på Nord Østerdal Slakteri på Tynset 28.-29. september.

I rundskriv fra Fylkestyret ble det gjort kjent at det høsten 1959 vil bli prøvd ut «Ulldøming ved hjelp av mikrofoto».

På styremøte 5/10-59, ble henvendelse fra Alvdal Geitsæterlag, behandla. De ba om tilråding av søknad om statsbidrag til bygging av geitsæter i Egnundalen. Styret mente det var viktig å få til ei løsning med geitsæter. Med ny beitelov ville det ikke være mulig å fortsette med geit i barskog. Det ble vedtatt å gi inntil 60 kr til gavepremie ved utstillinga 8/10-59.

Høsten 1959 ble det holdt 4 saueklippekurs i bygda. Jo Gardar Sandmæl holdt ett og Ottar Sevilhaug 3 og de fikk godtgjort 30 kr pr. kurs.

Årsmøte 6. desember 1959

Det gjensto å selge 106 merkebøker for å dekke kostnadene med boka. Det nye styret vart pålagt å sette i gang tiltak for å komme i gang med småfekurs gjennom Landbrukets Brevskole. De skulle også jobbe videre for å komme i gang med innkjøp av gode avlsdyr. Hallvard Eggset mente at søndag var en uheldig møtedag. Flere mente at valget tok mye tid og mente at styret kunne peke ut grendemenn.

- Formann: Kristian Bjørn
- Nestformann: Lars Engetrøen
- Kasserer: Odd Kveberg
- Sekretær: Ola Steimoen
- Styremedlemmer: Gurin Nymoen, Odd Nygard og Johan Kløvstad

Møtekveld-opplysningskveld 18/11-60. Det var innlegg av statskonsulent Bell, fylkesveterinær Nærland, generalsekretær Loyt Johnsen og konsulent Håkon Vik.

Årsmøte 24. januar 1961

Medlemstalet hadde gått ned fra 226 til 203 medlemmer. Det var sendt inn 8 ullprøver til Ull-laboratoriet på Vollebekk og 30 ullprøver til Norsk Sau- og Geitalslag for mikrofotografering. Det var utbetalt skuddpremie på 107 rever og det vart underskudd fordi ikke alle betaler rovdyravgift for alle beitedyra. Jo Gardar Sandmæl har vært klyppekontrollør og ullprøvetaker. Han er godkjent ullprøvetaker og har således tatt prøver av alle utstillingsværer og en del værlam som skal settes på til avlsværer. Bare 11 av lagets medlemmer vart med i

Saukontrollen dette året. Grunnen var at det ble tatt for lite hensyn til kontrollen under bedømmelsen på utstillingene, Nye utstillingsregler vil rette på dette. Ullinnsamlinga ga ei inntekt på 176 kr.

- Formann: Kristian Bjørn
- Nestformann: Gurin Nymoen
- Kasserer: Odd Kveberg
- Sekretær: Ola Steimoen
- Styremedlemmer: Odd Nygard, Johan Kløvstad og Erling Utgard

I 1961 samla laget inn 2359 kg vårull og 7270 kg høstull, totalt 9630 kg som var 472 kg mindre enn året før.

Årsmøte 10. februar 1962

Overassistent Ola Eggestad redegjorde for Saukontrollen. Han sammenlignet sauerasene når det gjaldt lammeavdrått mm og kom til at spelsauen sto høgst. Fylkesagronom Hans Dalåsen snakket om beiteforholda i Nord-Østerdalen og sammenlignet med beiteforholda sør i fylket. Beitetida ble for kort mot sør i fylket. Fra lamming til dyra kom på godt beite vart det for lang tid.

- Formann: Kristian Bjørn
- Nestformann: Gurin Nymoen
- Kasserer: Odd Kveberg
- Sekretær: Ola Steimoen
- Styremedlemmer: Johan Kløvstad, Erling Utgard og Harald Müller

I april 1962 vedtok styret å kjøpe inn dalaværen Reino 11212 av A/L Reino v/ Jean Haugen, Østby for kr. 2600. Værlaget Fregang v/ Jo Gardar Sandmæl skulle kjøpe væren 1/11-1962 og forkutterte 500 kr for væren. Resterende av kjøpesummen ble dekt ved lån i Alvdal Sparebank.

Styret vedtok ei avgift på 10 øre dyr ved bruk av den nye sauevekta. Det vart sendt inn 6 ullprøver for mikrofotografering.

Årsmøte 15. februar 1963

Kristian Bjørn ønsket velkommen til 30 møtedeltakere på Alvdal Kaffestugu. Disponent Andersen orienterte om sauslakt, kvalitet og omsetning og ullspesialist Oldertrøen redegjorde for klassifisering av ull.

- Formann: Peder Bakkmoen
- Nestformann: Gurin Nymoen
- Kasserer: Harald Müller
- Sekretær: Ola Steimoen
- Styremedlemmer: Kristian Bjørn, Johan Kløvstad og Simen Øidalen

Medlemstalet var på 196. Bygdeutstilling vart avholdt 2/10-1963. Det var innmeldt 150 syr hvorav $\frac{3}{4}$ spelsau.

Årsmøte 3. februar 1964

Frisvoll ønsket velkommet til Storsteigen til 30 frammøtte av 196 medlemmer. Overassistenten redegjorde for at Saukontrollen var i framgang med 416 vinterfôra søyer. Det ble diskutert avkomsgransking og bedre utnytting av avkomsgranska værere.

- Formann: Peder Bakkmoen
- Nestformann: Ola Tronsmoen
- Kasserer: Harald Müller
- Sekretær: Oddleiv Steimoeggen
- Styremedlemmer: Gurin Nymoene, Johan Kløvstad og Simen Øidalen

Sams sauesanking i bygda vart drøfta på styremøte i april 1964.